

Zaß Latweefchu draugs.

1841. 18 Septbr.

38ta lappa.

J a u n a s s i n n a s.

Zs Peterburges. (12 Septbr.) Schodeen us Keisera seemas pilli us-wilke to wimpeli, zaur scho sihmi wisseem Peterburges eedsihwotajeem fluddinacht, ka augsti zeenigs Keisers no Warschawas atkal effoht pahrnahjis.

Kad pehrnaja gaddâ Grodno-gubbermenti nehme nekrufschus, tad gaddijahs, ka weens no Kobrin-zeema jau nodohts nekrufhtis, Anton Dutschuk wahrdâ, atkal pahrnahje, fazzidams, ka effoht walkas dabbujis, wehl pa seemas swehtkeem pee mihteem wezzakeem dsihwoht. Bet kad tehws nomannija, ka dehs sawâ paschâ prahtâ un bes simites no pulka effoht nogahjis, tad ne azzumirkli ne fawejahs, un pats sawu dehlu pee semmes polzeies nodewe. — Zeenigs farraministers tuhlin augsti zeenigam Keiseram sinnu laide pahr scho gohda-wihru, un Keisers scheligâ prahtâ nospreede, lai schim dohd sudraba gohda-sihmi pee frufhts walkacht un 50 rubtus sudraba par dahwanu.

Zs Moskawas. Swenigorodes-aprinki 7câ August diwi puifchi, weens no 6 gaddeem, ohtrs no 11, gahje meschâ pehz ohgahm. Zur uskritte winneem wilks, fahere jaunaku un ar to aisskrehje meschâ. Ohtrs puifis, brehfdams un faukdams, tezzeja us zeemu. No turrenes pulks semneeku winnam gahje lihds us meschu, brähli glahbt; bet ilgi mektejis, to atradde gabbalu gabbalds. Pa to starpu wilks pee ohtra zeema wehl zittam puifcham no 9 gaddeem bija uskrittis, bet scha mahrei tok ar Deewa palihgu isdewahs, swehru aisdsiht. Arri pee trescha zeema schis pats wilks puifku no 8 gaddeem driht buhtu aisseffis, ja semneeki ne wehl laikâ buhtu atskrehjuschi un to puifku glahbuschi.

Zs Berlines. 8câ September tur us masu birstiau gohdiga mahete atstahje sawu dehlu no trim gaddeem fehli; bet pa to starpu behrns ugunim nahje tik tuhwu, ka leesma winna drehbes fahere un winnu apswillnaja breefmigi.

2trâ September ap pulksten 5 pehz pussdeenas notikke kahdâ zeemâ ne zil tahl no Dirschau-pilfata Prufschu semmê, ka weens darbawihrs, usnehmees wezzas affas firrohbu islahpiht, eekahpe eeksch affas. Zur arri laimigi jau di-

was fahretas galdu bija eelaidis, bet tad us reis no zittas puffes wezs firrohbs lihds ar semmi eegahsahs un winnu aisbehre dshwu. Zitti strahdneeki gan atskrehje un publejahs winnu israfi, — dsirdeja arri ilgaki ne fà stundas laiku winnu eefsch semmes sauzam un waidam, bet wifs welti, tik ap pulksten 11 nakti isdewahs, winna nomirruschas meefas dabbuht no affas ahrà.

Is Wirzawas pilfata, Baieru walsti, Wahz'semmé. Tur jau preefsch 8 gaddeem apnehmahs isprohweht, zif ilgi labbibu gan warroht eefsch semmes glabbah. Israkke walli warren leelu bedri, eebehre lihds 450 pubru rudsu eefschà un aismuhreja. Pehz diweem gaddeem pirmu reis, un atkal pehz diweem gaddeem ohteru reis bedri atdarrija, un atradde labbibu tik pat prifschu, fà eeliffe. Taggad kad nu jau 8 gaddi irr pagahjufchi, 1mà September treschu reisi atwehre, un luhf, tik pee muhra plahna garrohse no truhdehm labbibai bija wilkufees pahri, bet fur scho nehme noht, tur labbibu wehl bija faufa, weffela un ittin prifcha. — Lai Deews dohd, fa schi prohwe us to palihdsetu, jo deenas jo labbaki magafihnes usbuhweht!

Is Parifches. Kad schis pilfats ne fenn sawus nekruhshus nodewe, tad atraddahs, fa no 1629 wihreem bija 1389, kas mahke laffiht un rakstih; 36, kas tik mahke laffiht, un 204, kas neds mahke rakstih neds laffiht.

Kahrlis, tas puff-atstauka saldats. Stahsts.

(Trefcha datta.)

"Deews lai tewi fwehti, tu sawa Debbes-Runga ustizzams kalps!" tà fauze Kahrlis sawam draugam pakkal; "Deews lai tewi tik patt fwehti, fa winsch man zaur tewi fwehtija!" — Wehl weenreis, ais zekka lihkuma isnahzis, Jahnis atskattijahs, Kahrtam ar rohku pamette un tad steigdamees sawu zekku aishje. Arri Kahrlis ilgaki ne kawejahs. Saule jau laidahs un winsch labprahht gribbeja agraki pee wezakeem kluht, pivms tumshums mettahs. — Jau no tahlenes eeraudsija to sakku leepu starpà sawa tehwa namma sfursteni. "Woi tee mihti manni gan jau schodeen sagaidihš jeb woi dohmahs, fa es schinni kara=laikà wehl ilgaki deenestà palifschohht? — Kad mihta mahte mannis deht buhs behdajufees, tad deewa=bihjigs tehwa=tehws winnu gan ar Deewa wahrdeem atkal buhs eepreezinajis pehz sawa eeradduma. No scheenu ween winsch pa sawu ilgu muhschu eepreezinafchanu un atspirgshanu dabbujis, arri no firds wehle, fa winna behrni un behrnu behrni sawu pestitaju mekletu un us scho ween patautohs. No Jesus Kristus — tà winsch mehdsē fazzihht — warr zilweks wifsu isluhgtees; bet nolahdehts lai irr tas, kas us zilwefeem palaischahs!" (Jer. 17, 5.)

Tahdàs dohmàs winsch pee sahdschas bija atnahzis, bet ne gribbedams, fa laudis winnu ar sweizinaschanahm un waizafchanahm uskawetu, winsch pa masu fahn=zekku gahje us sawa tehwa nammu. Saule jau stahweja debbes mallà, un

jauki apspihdeja basnizas tohri; pee kohkeem ne lappina ne pakustejahs; wifs bija klufs; til tee gannami pulki, us mahjahm dsichti, sawus pulkstinus skandeja. Arri Kahrla dwehsele bija tohti kluffa.

Pee tehwa dahrsa atnahzis, dsirdeja, ka tohrna pulkstens atskanneja, landis pee luhgfschanas aizinadams. Apstahjahs, nonehme zeppuri un fazzija pats pee few ta: "Es tewi saprohtu, Rungs, tu gribbi, lai es schinni swehtâ bristinâ, kurrâ es tohs mihtlus sawejus wiffus atkal redseschu, tew pateizu par tawu scheligu waddischanu. Trihs gaddi ween irr, kamehr es scho meera weetinu atstahjis, un al, kas pa to laifu ne irr ar man nabbaga grehziineeku notizzis! Tu man wiffu to par labbu greesis, un man itt kâ no jauna lizzis peedfimt. Iddeenâs gribbu to peeminneht, ko tu Rungs pee man effi darrijis! Manna kluffa istabina us preefschu buhs taws Zianas kalns. Kad es ar sweedreem sawâ waigâ to semni atkal apstrahdaschu, to sehflu zerribâ iskaifischu, tad peeminneschu sawus grehkus un tawu sohdbu, bet arri tawu pestischanu un schehlastibu. Pasneedst tu pats man to wajjadfigu spehku, ka es tahs tizzibas labbu jihnschanu jihnijohs un pastahwigi to zellu tahs swehtibas staigaju!" —

Til ko Kahrlis sawu luhgfschanu bija pabeidsis un tehwa mahjahm kahdus sohkus tuwaki nahzis, tad arri winna jaunaki brahti un mahsas, wezzu mahjas funni dsirdejuschu reijam, isnahze ahrâ, bet to jaunu kaxra-wihru ne atsinne par sawu brahti, tadeht aiskfrehje pee mahtes, kas kuknâ strahdaja; bet schi, Kahrla balsi dsirdedama, kâ peesauze brahtus un mahsas, winnu tuhlin pasinne un zaur durwim iseedama, winnu sirsnigi apfweizinja un wedde istabâ pee tehwa un wezstehwa. Tee masini peekehrahs winnam pee rohlahm, lihgsmodamees pahr winna atnahfschanu.

Wezs-tehws, gohdigs firm-galwis no 80 gaddeem, sehdeja tur spohdrâ istabinâ pee galda, masus kurwjus pihdams. Pats tehws, nu patt, no mescha pahrnahzis, kur malku bija zirtis, un zirri pee seenas pakahris, taifijahs, pehz sawa eeradduma wezs-tehwam istahstihht, kas to deenu effoht pastrahdahts, un ar winnu farunnatees pahr nahkoschas deenas darbeem. Abbi tohti nu preezajahs, sawu mihtu Kahrli redsedami sawâ preefschâ. Apfweizinja nu winnu arri mihtligi. — "Dehls!" — ta fazzija wezzajs — kâ stalts tu ar saweem raibeem swahrkeem issfattedes! — Tewi usskattoht, man tas laiks peeminnâ nahk, kad ir es tahdus swahrkus walkaju. Bet ar kahdu prahtu un firidi tu effi pahrnahzis? Kâ lahga-wihrs, woi kâ trakkulis? — Trakkulu mums scheit deesgan irr, bet tahdu wihru truhkst, pahr kurreem warr fazzihht: "weens wihrs, weens wahrds!" — un kas kalpi sawam Debbesu-tehwam."

"Mihtajs wezs-tehws," — ta winnam Kahrlis atbildeja — es jums lihds schim dauds behdas fataifijis, ne gribboht juhsu mihtligahm un deewabihjigahm pamahzischanahm paklaufiht, un tadeht gan ne brihnnojohs, ka juhs mas ko labbu no man zerrejeet peedsihwoht, jo juhs arri sinnait, kahdi palaidoni tee no deenesta atpakkal nahkuschi saldati mehds buht, zitti itt kâ no sawas dahrgas, swehtas tizzibas issaknoti. Bet es zerreju, ka juhs un mihtli wezzaki lihds ar man-

nim ta Kunga schelastibu teifseet, dsirdedami, pa kahdeem zelleem winsch man waddijis.“

D. R.

(Zittas dallas us preekschu.)

Rà ihstems meisteris isrehkinaja, zif irbu maisã.

(Lass! wehl weenreis to usdohschanu, kas 29tã lappã stahw.)

Kad sinnatu, zif pirmais draugs dabbu, jeb zif paleek, kad schis sawu teefu atnemm, tad buhtu wifs rohkã. Tad nu leez papreeksch wehrã, lai nejuht:

Kad pirmais draugs sawu teefu atnemm, tad paleek pirmais paleeks;
 Kad ohtrais draugs sawu teefu atnemm, tad paleek ohtrais paleeks, un
 kad treschais draugs sawu teefu atnemm, tad paleek treschais paleeks;
 bet treschais paleeks irr zettorta drauga dalkã un isness, kã peeminnehts, 1 irbi.

Tad nu treschais jeb pehdigais paleeks irr 1 irbe.

Schi palikke pahri, kad treschais draugs sawu teefu bij nonehmis. No ka to nehme? No ohtra paleeka. Tad nu eeksch ohtra paleeka irr trescha drauga teefa un wehl 1 irbe. Kad nu schis tikkai pussi no ohtra paleeka nemtu, tad ohtra pufse paliktu zettortajam, un sinnams abbeem buhtu tikpatt. Bet treschais nemm puss paleeka un puss irbes pahri; nu zettortajam tikkai 1 irbe atleek. Zif atliktu, kad preekschejais tikkai pussi no paleeka atnemtu? Sinnams $1\frac{1}{2}$ irbes. Kad nu abbi pusses tikpatt leelas un weena pufse $1\frac{1}{2}$ irbes istaisa, tad abbas kohpã isness 2 reis $1\frac{1}{2}$ irbes.

Tad nu ohtrais paleeks irr 3 irbes.

Zif leels pirmais paleeks? 3 irbes atleek wehl, kad ohtrais draugs sawu teefu nonehmis. No ka? no pirma paleeka. Tad nu eeksch pirma paleeka irr ohtra drauga teefa un 3 irbes. Kad nu schis tikkai puss paleeka nonehmte, tad ohtra pufse paliktu; bet schis nemm $\frac{1}{2}$ irbes wairak. Zif atliktu, kad tahs $\frac{1}{2}$ irbes nenemtu? Laikam par $\frac{1}{2}$ irbi wairak, prohti $3\frac{1}{2}$ irbes, un ohtrais arri tikpatt ween dabbutu.

Tad nu pirmais paleeks irr 2 reis $3\frac{1}{2}$ jeb 7 irbes.

Zif atleek, kad pirmais draugs sawu teefu no maisã isnemm. Zif leela winna teefa? ta nu pehdiga jautaschana. Ja pirmais pussi ween isnemtu, tad jau paliktu 7 un $\frac{1}{2}$ irbes, un wianam tikkai pufse ween nahktu. Kad nu weena pufse no staischka irr $7\frac{1}{2}$ irbes, tad 2 pusses buhs diwi reis tik dauds, prohti 2 reis $7\frac{1}{2}$ jeb 15 irbes.

Tã tad nu bija maisã 15 irbu, ne wairak, ne mafak.

J. 3.

(Pee 32tras un 33schas lappas peederr pawaddons no wessela bohgena, kur eekschã: Sinna, kã ar ewangeliumu eet tannis fallãs, kas leelã Sud-juhrã irr, ihpaschi Dtaheiti fallã; un: Dseefma, kas wahjam ja-dseed. — Pee 34schas un 35tas lappas atkal wessels bohgens, kur: Sinna, kã ar ewangeliumu eet West-Indijas semmès. — Pee 36tas un 37tas lappas atkal wessels bohgens, ar to sinnu, kã ar ewangeliumu eet Seemel-Amerikã.)

Des tam mehõ 2 bohgenus effam likkuschi drikkelt, kurreem wirstrakts wahzifts: Auszüge aus älteren Volkschriften und Ermahnungen, in Form von Liedern. Riga 1841. Zur atrohdaht: Martina Lutera pamahzischanas pahr Jesus abraham lihdsibahm no ta blehdiga kalpa un no teem kahu weeseem; — Mikkela Deewmihlina garrigas dohmas pee laizigahm leetahm: Rassa. — Dseefmas: pee jaunãs stohlas eefwehtischanas; pee laulafchanas; palaufchanas us Deewu; swehtiga redseschanas; un: Jesus dseefma.

Libds 16. Septbr. pee Rihges irr atnahkuschi 988 fuggi un aibbraufuschi 967.

Drihw drikkelt. No Widsemmes General-gubbernementes pusses: Dr. C. E. Napiersky.